

ח י מ ו ש ל ק ר ב ח ד י ש

"להתכונן למלחמה הקודמת" — כך תואר, כדורות האחרונים, גורלם של כמה צבאות, ומהם חשובים ובעלי עבר. מידת הסכנה שבדבר ודאי שהגיעה לשיאה עתה, עם עליית קצב השכלולים בזיון — והתמורות בטקטיקה — העשויים להכריע. כי כמעט בכל המקרים המדינה הנתקפת היא שנמצאה — עכ"פ, בראשיתה של מלחמה, עד בוא ההתאוששות, או התגבורת מבחוץ — מתכוננת. למלחמת-עבר, בעצם, הרי אין בכך אלא משום "פרס", ט ב ע י למתקיף-במתכוין, אשר לו היתה, כמובן, השגות לתכנון את מלחמתו.

קצב המלחמה הנוכחי — והיקף התמורות הטכניות — מחמירים פי כמה את הצורך של מדינות (וביחוד של קטנות-השטח) לכך ש מ ר א ש כיוון-נאות את תכונתן להגנה ולתנופת-הנגד.

אין תימה כי נוכח הנעלם שבסכנות הצפויות מצד המתקיף-בכוה, גובר הפיתוי אצל העוסקים בתכונת-מגן לסמוך יתר על המידה על איזו המצאה עלילאית — "קרני-מות", וברומה, — כי זו תבוא ותהפוך-קערה-על-פיה לטובת המגין. ואמנם, קצין צרפתי העושה את השבון חובת-ההתכוננות המוטלת על ארצו האחוזה חרדה לעתיד — אחד לויט-קול, ברטיי, — בכתבו לפני מספר חדשים, ציין נטיות מעין אלו והוא מזוהר — בצדק ובתבונה — בפניה: "כתמיד, כן גם עתה נכון ובטוח יותר להכשיר את צבא-מלחמת-המחר ע"י עבודה שיטתית, תוך נשימה ארוכה, אשר אינה נוקקת דוקא לגאון מבשר ולא לגביא רואה-עתידות".

יצוין, כי חובת התכוננות זו, מבעוד מועד, מוטלת על כל ענפי הממשל של האומה — ובראש וראשונה על הללו העוסקים בטכניקה ומשק מזה, ובה שכלת העם ובריאותו מזה. דבר זה ניתן לראיתו גם מהמלאכה העצומה שנעשתה בשנות מלחמת-העולם בידי מוסדות תכנון ומחקר, מוסדות שלא היו כלל בעלי אופי צבאי, אך ערכם ל"מאמץ-המלחמה" יתכן והיה מכריע. מוסד כזה היה, למשל, בארה"ב, ה"ועד המחקר להגנת הלאומית" אשר עסק בכל שטח המחקר המדעי-הטכני לתכליות-מלחמה — ובראשו עמד "ד"ר וואנאר בוש, שהפרק "מלחמת-היבשה הטכנית", מספרו העוסק בבעיית השפעתם של כלי-הנשק החדשים על מלחמות-עתיד, מתפרסם בחוברת זו של "מערכות".

אכן, לעומת מעגל אחריותם וסמכותם של מוסדות כאלה (מוסדות-מלחמה בלתי צבאיים) — רחב הוא תחום התפקידים שחייב לשאת הצבא עצמו. אותו לויט-קול, ברטיי, הגם שהוא עוסק במאמרו הנ"ל בנושא המצומצם יותר, של הכנת כוחות-הקרב עצמם, מעמיד את משימות-התכונה על-חמישה יסודות. — ואלה הם: איתנות-נפשית, ארגון, ציוד, הפעלה (כולל אימון) ו"החזקה" (בעצם, ענף-הלוגיסטיקה כולו). אכן, הצרכים הקונקרטיים של התכונה נקבעים, לקראת כל מלחמה שחייבים להביאה בחשבון, ע"י "מטרתיה של ממשלת המדינה" טיבה הרחוני של ההתנגשות, עצמת כוחות האויב הצפויים, מקורות-היכולת שניתן יהיה להשתמש בהם, אופין של הזירות המעוררות לפעולות" בדיקתם של כל הגורמים האלה, שלעתים הגם מורכבים למדי, ובניגוד אה"ב של היתכנות הכוללת, המחייבת את מוסדות התכנון והביצוע כאחד — זוהי מלאכה עצומה. נקל להבין, כי הסגולות השונות — של שכל, אופי, השכלה ונסיון מקצועי — הנדרשים לכך, אין כלל למצאן מרוכזות בדמותו של איזה קציני-יחיד שהוא; ואין תקנה למשימת-ענק מעין זאת אלא בעבודתו של צוות של אנשי-טקטיקה ואנשי טכניקה

* במאמרו ב"השקפת ההגנה הלאומית", בשלהי 1950.

טרם קרה הדבר מי צבא יסבול תכונה כמלחמה בשל כך שהפריז בראיה מראש של טכניקת-מלחמה מחדשת ומתקדמת; אולם ההיסטוריה, וביחוד ההיסטוריה של התקופה האחרונה, זרועה וזרונות של אסונות ותבוסות אשר שורשם היה נעוץ בראיה בלתי מספקת מראש, בחוסר תכונה לקראת תנאי מלחמה אשר ישלטו בשעה שתערך בפועל אותה מלחמה צפויה.

המשתתפים פעולה ועליהם מנצח ראש-מחקר מתאם ומכון. אך מלאכת מחקר והבהרה מעין זו אינה צפויה להצלחה אמיתית, והיא תחסד שר ש י מ של ממש, כל זמן שהבנת גורמי היסוד, המהווים את בסיסה, טרם הפכה לנחלת כלל כונו ומפקדיו של הצבא, הגבתיים והגמוריים כאחד. מכאן — הצורך החיוני, המצוה, בהקניית הידיעה וההתמצאות בבעיות החימוש-החדש של צבאות בזמננו לשכבות רחבות ככל האפשר של מפקדים, מדריכים, מארגנים וכל אלה ההוגים את המחשבה הצבאית. כי רק לשון-מושגים משותפת ומוסכמת בשכבה הבונה את הצבא והנושאת אותו על שכמה עשויה לאפשר את הכשרתו — בזמננו הרחב ביותר של הביטוי — לתפקידיו הצפויים.

רצונך, כי בקשת-דרכים לפיתוח אמצעי-הקרב הטכניים (ואורח-הקרב הטקטי) תהיה מצויאית — עליך להשרישה בשלבי-הסיום של ההאבקות הקודמת האחרונה. אלא, שיש לעשות זאת תוך ההבנה וההדגשה, כי השלבי-המסיים של אז חייב יהיה להוות פתח להתפתחות מחודשת, ואולי אפילו מהפכנית. גישה כזאת, לאור הנחות-המוצא של קול, ברטיי שצוטטו לעיל, היא העשויה להכשיר את הקורא להפקת מכסימום-של-ברכה מהעיון, למשל, בפרק הנזכר מפרי-עטו של ד"ר ואג, בוש, — המוגש בראשיתה של קבוצת המאמרים, "חימוש לקרב חדיש" שבחוברת זו והמשמשת לו מעין מסגרת כוללת, לעומת מסגרת זו, המסייעת לראית ההתפתחות הצבאית-הטכנית החדשה בכללותה — מוקדשם שני החלקים האחרים שבשילוב-המאמרים לבעיות מסוימות ומוגדרות בהתפתחות החימוש-החדש; ביתר דיוק — לבעיה אחת בעיקר: יהיה בכוחו של נשק-האש המשתכלל (וביחוד — של נשק-רגלים) לצמצם צמצום המור את כושר פגיעתו של רכבי-השריון. למעשה, יש בכך משום המשך לשאלה שכבר הוצגה בפני קוראי "מערכות" במסגרת הביורן על "שריון ונגד-שריון" (חוב' ס"ד של הירחון). אלא שהפעם הדגש העיקרי הוא לא בבחינה הטקטית שבבעיה, כי אם בגורמים הטכניים, הקובעים את מסגרת-התנאים לשיקולים בה ולפתרונות לה. במרכז תשומת-הלב הוצג קליע המטען-החלול, שחשיבותו בשדה-הקרב גדלה והולכת, ועליו מושתתים, במיוחד, רוב הפתרונות המוצעים להגברת יכולת-עמידתו של היליה-רגלים למול שריון. מאמרו של סרן ביחוב' סקי מוקדש כולו לנושא זה, ובמאמר המתורגם, "תותחים מול שריון" ניתן הניתוח-המשוה של קליע-החלול לעומת הסוגים האחרים של קליעים פורצי-שריון.

ודאי שאין בצירוף-מאמרים זה כדי לדלות את הבעיות העומדות בימים אלה בפני המהשיו ומתכנניו של חיל-צבא הרוצה להמנע מסכנת הפיגור הטכני, אולם יש בו כדי לציין כמה קיים כוללים — וכן יש בו כדי לשפוך אור על סוגיה מסוימת (וחיונית) אחת. מתפקידם של ריכוזי-ידיעות דומים, שיינתנו בהזדמנויות עתידות, יהיה להאיר סוגיות נוספות: גם ביחס לסיכויי-ההתפתחות של ענפי-זיון הקיימים כבר בפועל, ואשר התנסו למדי במבחני-הקרבות שבעבר, וגם לגבי אמצעי-קרב מחודשים, אשר עד כה נודמן לנו לראות אולי רק קורטוב מיכולתם. אכן, תכלית העיונים והדיונים באלה ובאלה תהיה אחת — לתרום תרומה נוספת לאותה מטרה חיונית עצמה: להרחיב, בשכבתו הפעילה והמפעילה של הצבא, את הידיעה בנוגע לגורמיה הטכניים-הטקטיים של מלחמה חדישה בזמננו.

אלא שלא די יהיה בכך, אם מאמרים וסקירות אלה יושכנו — ואפילו במקום-כבוד — במדף הספרים. הידיעה הכלולה בהם לא תהיה לנחלתו של "בעל-הכתובת" אלא אם ישקוד עליהם, יעין בהם, ירהר, ואף יסיק מסקנות.